

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	4	2	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester

1128

PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)

Paper : Local Government (With Special Reference to Punjab)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt **five** questions in all. Question No. 1 is compulsory. Attempt **one** question from each Unit.

(2) All questions carry equal marks.

1. Attempt any **nine** short answer type questions in **25-30** words each :

- (i) Who is known as father of Local Government ?
- (ii) In which year Balwant Rai Mehta Committee was set up ?
- (iii) Give two functions of Divisional Commissioner.
- (iv) Give the composition of Panchayat Samiti.
- (v) Give any four features of 73rd Constitutional Amendment Act, 1992.
- (vi) Give significance of Gram Sabha in 5-6 lines.
- (vii) How is Mayor elected ?
- (viii) Mention any two problems of a Municipality.
- (ix) Give four functions of Municipal Commissioner.
- (x) What is Democratic Decentralisation ?
- (xi) Who appoints the member of State Finance Commission ?
- (xii) Write a short note on challenges in Rural-Urban relationship.

2×9=18

UNIT—I

2. Discuss the meaning and significance of Local Government.
3. Give the powers and functions of Deputy Commissioner in detail. 18

UNIT—II

4. Critically examine the features of 73rd Constitutional Amendment Act, 1992.
5. Discuss in detail the structure and functions of Panchayat Samiti. 18

UNIT—III

6. Give the main features of 74th Constitutional Amendment Act.
7. Write in detail the powers and functions of Municipal Commissioner. 18

UNIT—IV

8. Discuss the composition, functions and role of State Finance Commission.
9. Write an essay on Rural-Urban relationship. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) कुल पांच प्रश्न करो। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।
प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न करें।

(2) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

1. कोई नौ लघु उत्तर प्रश्न करें, प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 25-30 शब्दों में दें :-

- (i) स्थानीय सरकार के जनक के रूप में कौन जाना जाता है ?
- (ii) बलवंत राय मेहता कमेटी की स्थापना किस वर्ष की गई थी ?
- (iii) विभागीय आयुक्त के दो कार्य बताएं।
- (iv) पंचायत समिति की रचना बताएं।
- (v) 73 वें संवैधानिक संशोधन अधिनियम 1992 की कोई भी चार विशेषताएं बताएं।
- (vi) ग्राम सभा की सार्थकता 5-6 लाइनों में लिखें।

- (vii) महापौर का चुनाव कैसे होता है ?
- (viii) नगर पालिका की कोई भी दो समस्याओं का उल्लेख करें।
- (ix) नगर आयुक्त के चार कार्य बताएं।
- (x) डेमोक्रेटिक विकेंद्रीकरण क्या है ?
- (xi) राज्य वित्त आयोग के सदस्य की नियुक्ति कौन करता है ?
- (xii) ग्रामीण-शहरी संबंधों में चुनौतियों पर एक संक्षिप्त नोट लिखें।

2×9=18

इकाई-I

- 2. स्थानीय सरकार के अर्थ और महत्व पर चर्चा करें।
- 3. डिप्टी कमिश्नर की शक्तियों और कार्यों को विस्तारपूर्वक बताएं। 18

इकाई-II

- 4. 73 वें संवैधानिक संशोधन अधिनियम, 1992 की विशेषताओं का आलोचनात्मक परीक्षण करें।
- 5. पंचायत समिति की संरचना और कार्यों की विस्तार से चर्चा करें।

18

इकाई-III

- 6. 74 वें संवैधानिक संशोधन अधिनियम की मुख्य विशेषताएं लिखें।
- 7. नगर आयुक्त की शक्तियों और कार्यों को विस्तार से लिखें। 18

इकाई-IV

- 8. राज्य वित्त आयोग की संरचना, कार्यों और भूमिका पर चर्चा करें।
- 9. ग्रामीण-शहरी संबंधों पर एक निबंध लिखें। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(2) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

- 1. ਕੋਈ ਨੌਂ ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਓ :

- (i) ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਨਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
- (ii) ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਮਹਿਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸ ਸਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

- (iii) ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ।
- (iv) ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ।
- (v) 73ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਐਕਟ 1992 ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
- (vi) ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ 5-6 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
- (vii) ਮੇਅਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?
- (viii) ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।
- (ix) ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ।
- (x) ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਕੀ ਹੈ ?
- (xi) ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕੌਣ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ?
- (xii) ਪੇਂਡੂ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ 'ਤੇ ਇਕ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

2×9=18

ਯੂਨਿਟ-I

- 2. ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- 3. ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਦੱਸੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-II

- 4. 73ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1992 ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।
- 5. ਪੰਚਾਇਤੀ ਸਮਿਤੀ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-III

- 6. 74ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
- 7. ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਲਿਖੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-IV

- 8. ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- 9. ਪੇਂਡੂ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।

18